

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

«Ο άνθρωπος που αλλάζει κεφάλια του Ζαν Πελλερν. (Θέαμα) σε πράξεις τρεις. Θέατρο «Απόλλων».— Όσοι κατεδίκασαν τις «Têtes de Rechange» του Pellerin επειδή ξαφνιαστήκαν από την έντελως πρωτότυπη σκηνική μορφή τους, ασφαλώς δεν έχουν δίκιο. Η μορφή μπορεί να περάσει από κάθε μεταβολή κι' από κάθε νεωτερισμό. Όταν κλείνει κάποιο περιεχόμενο, έχει αξία. Και από το σημείο αυτό νομίζω ότι έπρεπε ν' αρχίσει ο έλεγχος του «θεάματος» του κ. Πελλερν για να είναι βάσιμος και αποτελεσματικός.

Μιά καλί, αλλά πάντα σωστή, αρχή λέει ότι κάθε καλό έργο τέχνης κατορθώνει να περιέχει τα κυριότερα χαρακτηριστικά της εποχής.— το πνεύμα, τους πόθους, τις ικανότητες, τις αδυναμίες της. Η ζωή ενός ανθρώπου, όταν ο άνθρωπος αυτός μοιάζει με καθόλου χωριστά και με όλους μαζί τους ανθρώπους της εποχής του, είναι ό,τι χρειάζεται. Έναν τέτοιο άνθρωπο, έναν αποδέκτη αυτού του είδους θέλησε και ο κ. Πελλερν να μας παρουσιάσει με το «θέαμα» του.

Η προσπάθειά του είναι ειλικρινής. Αν δεν είχε περισσότερες απαιτήσεις και ανησυχίες από

τους θεατρικούς βιομήχανους της πατρίδας του, δεν θα ριψοκινδύνευε μ' ένα «θέαμα» του είδους των «Têtes de Rechange». Όταν όμως παρουσιάζονται μ' αυτές τις αξιώσεις, πρέπει να έχεις να μās πεις κάτι βαθύτερο σε νόημα και ισχυρότερο σε ποιητική πνοή απ' ό,τι μās έχουν πει όλοι οι προηγούμενοι.

Θέλει να μās παρουσιάσει τον σημερινό άνθρωπο. Παραδέχομαι ακόμα ότι ο συγγραφέας αυτός σε μια στιγμή διανοητικής οίθνης ή απάνω σε μια παραφορά πόνου κατάφερε να δει καθαρότερα και βαθύτερα απ' όλους τους άλλους και να συλλάβει τους χαρακτηριστικούς τύπους ανθρώπων και πραγμάτων. Αυτό όμως δεν φτάνει. Οι άνθρωποι πριν από καταβολής κόσμου μπόρεσαν, είτε επειδή πόνεσαν πολύ είτε επειδή σκέφτηκαν περισσότερο, να αποκομίσουν από τη ζωή μεγάλες έντυπώσεις και συγκινήσεις είναι πολλοί, παραπολλοί. Εκείνοι όμως που μπόρεσαν να συθέσουν τις έντυπώσεις αυτές και τις συγκινήσεις και να τους δώσουν μια υπόσταση με την οποία να μπορούν να επικοινωνήσουν και όλοι οι άλλοι, είναι μετρημένοι στα δάχτυλα. Δεν είναι δηλαδή ζήτημα καλής, μέτριας ή άσημαντης μορφής. Υπάρχουν άριστοτέχνες της μορφής, που αναφέρονται στις ιστορίες της Τέχνης μόνον ως ενδιαφέροντες άκροβάτες του λόγου.

Όταν ο ποιητής έρχεται σε αληθινή επαφή με τη ζωή και δέχεται με άνοιχτή την καρδιά τον κόσμο όλον, τεχνουργίες, είδη του λόγου και τα παρόμοια είναι πράγματα άνοπαρχτα. Έγινε ή επαφή αυτή; Όλα τάλλα θάορθούν μόνα τους. Εκείνος που έχει να πει κάτι θά το πει μ' έναν οποιοδήποτε τρόπο.

Τί είχε να μās πει ο κ. Πελλερν; Ούτε πολύ ούτε λίγο, θέλησε να μās παρουσιάσει τον σημερινό άνθρωπο. Αλλά πώς; Σατιρίζοντας τις συνήθειές του; Η σάτιρά είναι τέχνη ύψηλή. Αλλά σάτιρα δεν θά πει σειρά από σκηνές που δεν διαφέρουν πολύ από νούμερα έπιθεωρήσεων. Γιατί τί άλλο είναι οι σκηνές στο καπελάδικο, στην αστυνομία, στο εστιατόριο; Και αν το καλοξετάσεις, δεν είναι ούτε αυτό. Είναι κάτι χειρότερο. Γιατί μια καλή σκηνή από έπιθεώρηση έχει την τέχνη της και το νόημά της. Ένω οι σκηνές των «Têtes de Rechange», εκτός από τη σκηνή του άστου και μιά-δυό άλλες ακόμα, δεν έχουν κανένα καθαρό νόημα, ούτε μιά-μιά χωριστά και το χειρότερο ούτε όλες μαζί ως σύνολο. Ο σημερινός άνθρωπος που θέλει να παρουσιάσει ο κ. Πελλερν, δεν παρουσιάζεται πουθενά. Παρακολουθούμε διάφορα πράγματα που γίνονται στις τρεις πράξεις του «θεάματος», αλλά δεν καταλαβαίνουμε τίποτα. Όχι επειδή το έργο είναι αίνιγμα. Λίγη προσοχή από τις πρώτες σκηνές και δεν μένει τίποτα σκοτεινό στις «Têtes de Rechange». Δεν καταλαβαίνουμε, επειδή δεν ξεμυτίζει κάτι που να το παρακολουθήσουμε και με κόπο έστω να φτάσουμε στο κέντρο ενός κύκλου στοχασμών. Αν συνέβαινε αυτό, το έργο θά εκλείνε κάποιο περιεχόμενο. Τότε η παράδοση θεατρική μορφή του, και πιο παράδοξη ακόμα αν ήταν, θά είχε τη θέση της και την αξία της.

Το έργο του κ. Πελλερν παίχτηκε και σκηνοθετήθηκε με έκτακτη φροντίδα κ' επιτυχία. Οι περισσότεροι ήθοποιοί διαβασμένοι και κατατο-

πισμένοι στο έργο. Και ή σκηνοθεσία όπως έγινε στο Στούντιο. (Τά σκηνικά τά έφεραν από τό Παρίσι.) Γενικώς έκτέλεση άφουη. Δηλαδή ένα έιβαρυνεικό παραπάνω για τό έργο, που θά μπορούσε ίσως να δικαιολογήσει μερικές αδυναμίες του με μιά ελαττωματική έκτέλεση.